

HERTLING, Georg von (Darmstadt 31 augustus 1843 – Ruhpolding 4 januari 1919).

Was professor in de wijsbegeerte, eerst in Bonn als buitengewoon en vanaf 1882 in München als gewoon hoogleraar. In 1876 was Hertling betrokken bij de oprichting van het katholieke, wetenschappelijke Görresgesellschaft, waarvan hij tot aan zijn dood voorzitter bleef. Van 1875 tot 1890 en van 1896 tot 1912 was hij lid van de Rijksdag als afgevaardigde van de katholieke Zentrum-partij. In 1912 werd hij premier van het koninkrijk Beieren en op 26 oktober 1917 rijkskanselier.

Gedurende zijn ambtstermijn van elf oorlogsmaanden (oktober 1917 – september 1918) schipperde Hertling tussen de legertop, die hem poogde vast te spijkeren op een radicaal expansionistische lijn, en de meerderheid van katholieken, sociaal-democraten en liberalen in de Rijksdag, die in juli 1917 front hadden gevormd voor een spoedige vrede. Ook Hertling was ervan overtuigd dat Duitsland moest aansturen op een vrede door vergelijk, maar hij kon zijn visie niet doen gelden tegen de op machtsuitbreiding beluste legerleiding. België beschouwde hij als een 'vuistpand' dat Duitsland in het vredesberaad kon inruilen tegen zijn door de geallieerden bezette koloniën. Om die troef niet bij voorbaat te ontwaarden ontweek Hertling angstvallig elke bindende verklaring over de toekomst van het land. Zijn belangstelling voor de **Flamenpolitik** was miniem; hij maakte er in zijn toespraken nooit gewag

van en liet zich ook niet dwingen de beloftes van steun aan het **activisme** van zijn voorgangers te herhalen. Tijdens zijn kanselierschap werd een actieve Flamenpolitik wel in Brussel, maar niet meer in Berlijn gevoerd. Op herhaald verzoek van het bezettingsbestuur voerde Hertling in juli-augustus 1918 een reeks informele gesprekken met leden van de Raad van Vlaanderen. In een schrijven van 30 augustus 1918 zette hij dan een definitieve streep onder de Flamenpolitik: Duitsland had volgens hem geen belang bij het activisme als een "door Duitse steun met moeite overeind gehouden particuliere actie van enkele gedeeltes van de Vlaamse bevolking".

WERKEN: *Erinnerungen aus meinem Leben*, 2 dln., 1919-1920.

LITERATUUR: R. Deuerlein, 'Georg von Hertling', in *Deutsche Kanzler von Bismarck bis Hitler*, 1968; – F. Wende, *Die belgische Frage in der deutschen Politik des Ersten Weltkrieges*, 1969.

WINFRIED DOLDERER